

letesen áthatja. Az egyházi tanok kidolgozóinak sejtelmük sem lehetett a mai világot jellemző kollektív megérzésekről, melyeket az irodalom eszközeivel élő tisztult szellemek ma annyi finomsággal fejeznek ki. Az újkori tudomány minden jelenségnek a mélyére lát, szétboncolja a lelki élet összetett állapotait és új törvényeket állapít meg. A jogosult önzés hiánya ma ép olyan bűn, mint hajdan az erőszak. A nemi élet intenzív kapcsolódásainak felismerése nem a tudás fájának tiltott gyümölcsét, hanem a béke és megnyugvás olajágát nyújtja az egyénnek. Az elmúlás gondolata sem rettentő, hanem ép oly kívánatos jó, mint az eszmék és elvek diadala. És a fogalmak egész sorozatának ilyen eltolódását lehetne még itt felsorolni, melyek mind azt mutatják, hogy az idők folyamán a mindennapi élet hangulatát adó gondolkodásbeli alapfogalmak teljesen átalakultak, új tilalmak és új köteleességek állottak elő, melyek ismeretének hiánya olyanná teszi a társaságban élő embert, mint ha béna tagokkal született volna.

Miért ne taníthatnánk a modern etika elveit már az iskolákban, a bűnbánás, gyónás, a szentségek, a malaszt és a szeplőtelen fogantatás helyett? Feltámadást a megalázkodás helyett? Életenergiát a passzív megadás helyett? Hiszen példa van már rá: Franciaország minden iskolájában a lelkiismereti szabadság elvei szerint tanítanak és e nagyszerű és bátor újításnak talán szerepe van abban is, hogy a gall szellem az újkori műveltség feltétlen vezető egyéniségeit produkálja. Broda professzor, ki Tibetben, Siamban, Chinában, Japánban, Canadában és Új-Zeelandban folytatott összehasonlító vallás-pszichológiai tanulmányokat, bizonyára tisztán látja a francia közoktatás új irányának leszürető eredményeit és előadása, melyben ezzel a kérdéssel fog foglalkozni, az erkölcsitanítás megreformálásának módjára nézve kétségtelenül becses adalékokat fog szolgáltatni. Franciaország iskoláinak átalakítása annál tanulságosabb lehet a mi tanügyi viszonyaink jövő fejlődése szempontjából, mert hiszen a harmadik császárság idejében ott teljesen ugyanazok a viszonyok állottak fenn, mint amilyenek ma Magyarország közoktatásügyét dominálják. A törvényhozás utolsó konzervatív nevelésügyi ténye a Falloux-féle iskola-törvény volt, mely a felekezeti oktatás teljes diadalát jelentette. Pár évtized telt el azóta s a francia népnevelés ma már a legmodernebb színvonalon áll. Az átalakulás nagy tanulságai éppen nem lehetnek közömbösek Magyarországra nézve, mely az egyházpolitikai törvények megalkotása óta szinte megállott a gyökeres reformok terén és iskoláit kiszolgáltatta a titokban dolgozó kongregációk retrográd törekvéseinek.

Most, amikor a politikai harcmező eseményei feltartóztatlanul sodorják az országot egy nagy demokratikus megújulás felé, kétszeres érdeklődéssel várhatjuk egy kiváló és lelkes tudós tapasztalatainak tanulságait, melyek az egész világ széles perspektíváján formálódtak ki. Előadásának szellemi kincse ugyan csak a doktrinár társadalomtudomány híveit fogja közelebből vonzani, de talán nincs már messze az idő, mikor ezek a nagy eredmények látható formákban fognak az élet jelenségei közé szűrődni.

Most, amikor a politikai harcmező eseményei feltartóztatlanul sodorják az országot egy nagy demokratikus megújulás felé, kétszeres érdeklődéssel várhatjuk egy kiváló és lelkes tudós tapasztalatainak tanulságait, melyek az egész világ széles perspektíváján formálódtak ki. Előadásának szellemi kincse ugyan csak a doktrinár társadalomtudomány híveit fogja közelebből vonzani, de talán nincs már messze az idő, mikor ezek a nagy eredmények látható formákban fognak az élet jelenségei közé szűrődni.

A szegedi paprikakereskedelem védelme és fejlesztése.

(Saját tudósítónktól.) A paprikatermelés fokozása, a szegedi paprika-export és az egészségügyi hamisítási kihágások ügyében rég érzi a szegedi paprikakereskedő érdekeltség, hogy sok a tenni való. Fontos lépés ez ügyben az az indítvány, amely Szivessy Lehel dr., szegedi ügyvéd szerkesztésében, most fekszik a szegedi kereskedelmi és iparkamara előtt. Az indítvány a következő:

Tekintetes Kereskedelmi és Iparkamara! A következő, paprikatermelésre és az exportra vonatkozólag rendkívül fontos kérdésben kérjük a tekintetes kereskedelmi és iparkamara legsürgősebb intézkedését.

A paprikahamisítások terén a különböző hatóságok a törvényeknek és rendeleteknek nem tudása, helytelen magyarítása folytán legnagyobb üldözéseknek teszik ki a kereskedőket. Ezáltal nemcsak a kereskedőknek okoznak súlyos kellemetlenségeket, hanem elpusztulással fenyegetik a szegedi paprikakereskedelmet is.

A különböző, e tárgyban kiadott miniszteri rendeletek és így különösen a most érvényben és gyakorlatban lévő 26859/VI. 3. számú rendelet a hatóságnak széleskörű jogokat biztosít és a felülbíráló tanács által adott osztályozás, amely szerint négy különböző rendű paprikát ismer, oda vezetett, hogy ma már alig tudunk olyan paprikát forgalomba hozni, amelynél idegen városokban szakértelemmel nem rendelkező hatóságok hibát nem fedeznének fel.

E tárgyban érezzük, hogy valamit tenni kell, mert ha sürgősen nem intézkedünk, úgy a szépen indult szegedi export talaját veszíti és nem lesz sem kereskedő, aki exporttal foglalkoznék, sem vevő, aki szegedi paprikát merne venni, ami által — itt részletezni feleslegesnek tartott — káros származásnak a szegedi kereskedelemre és piacra.

Ez okból sürgősen anknak összehívását tartjuk indokoltnak, amiért is a következőket indítványozzuk. Anket hivandó össze, a

a világban. Hirtelen kiegyenesedett. — No de semmi érzékenykedés. Volt, elmúlt. Most jobb, mint bármikor valaha volt.

*

Nagy, üres és poros szobák voltak a malom emeletén. Régi, görbelábu butorok a sarkokban, megfeketedett képek a falakon; és nagy por mindenütt, ami vastagon belepte a régi szobákat. A szivárványszínű ablakok alatt a folyó szaladt el, messzebb az erdő zugott kopasz, magas fáival, ahonnan most az alkonyati köd lopózkodott ki. A fák közül kisurranó ködalakok a mezősgé- re érve, lassan huzódtak a ház felé.

Mindmegannyi leskelődő, nesztelen lépésű gonosz ember, akik jönnek-jönnek messziről a nagy világból és keresik itt Hoffmann az elhagyott, magányos erdei lakban.

Hoffmann mellett állt az ablakban. Elboruló arccal nézte a ködök járását, amint a lilaszínű alkony leereszkedett a magas, fekete fákra. A táj még szomorubb és elhagyottabb lón. A hold is feltűnt az égen és a kárógó varjúk csapatokban repültek át a mező felett. Két magányos csóka soká kerengett a ház körül, amelynek elhagyott, rombadólt része alkalmas éjjeli szállásnak kínálkozék. De több fekete madarak jöttek az erdő felől és lekiabáltak a magasból a két csókára. Nyilván azt kiáltották, hogy ne telepedjenek itt meg, mert ebben a házban Hoffmann lakik... az a bizonyos Hoffmann. A csókák tehát tovább repültek.

— Mindjárt feltámad a szél és kijön az erdőből, hogy itten sóhajtozzék egész éjjel ablakaim alatt, mondta Hoffmann az ő me- rengő, halk hangján. Zavaros tekintete kigyulladt és lobogott. Valóban már megszokhattam volna magányos életem során a reggel és este jövését. A reggel nem hoz örö-

möt, de az éjjel elkedvetlenit. A szél zugását hallani nem szeretem; és néha gondolok ilyenkor még arra is, hogy mily jó volna az, ha a zongoránál ismét ülne valaki, aki halkan énekelne és az ablakon a csillagos éjjel tekintene be; míg a távoli halmok és erdők felett a szél sóhajtozna lágyan, mint visszhangja a zongora halk hangjainak... ostobaság különben az egész. Elmúlt; jobb, hogy elmúlt.

Az ajtó nyílt. Puszpáng gazda lépett be. Ez a vén, siket molnárlégény Hoffmannak azóta szolgálja, amióta a malmot ő megvette. Puszpáng gazda még abban a jó időben került ide, amikor még a kerekek vigan kattogtak odalenn. És a helyet elhagyni nem tudta. Az évek peregték lassan. Az ember megvé- nült, megsiketült a kerekek zugásában, majd egyszer a folyócska is megapadt, avagy mi történt, elég az hozzá, a kerekek vidám kattogása elmúlt. Puszpáng gazda itten megvé- nült és hűséges szerelmesétől, a malomtól válni kellett volna, de jött Hoffmann, mondom...

A vén légény tünődve állott meg a szoba közepén. Buktatta fejét, de nem ejtett egy hangot sem. Nyilván Hoffmann parancsára várt. Hoffmann intett neki és a fülébe kiáltotta, hogy egy terítéssel többet tegyen az asztalra. A vén légény szokott tünődéséből csak nagynehezen tudott észbe kapni. Mormogott valamit értelmetlenül; aztán egyszerre vihogni kezdett:

— Hihi. Vendégség. Hihi; hihi... Nagyon jó, nagyon jó, sok bor, danolás, vendégség. Hihi.

Megfordult és görnyedt vállaival el- kaszázott. Hoffmann utána nézett.

— Gyenge az elméje szegény Puszpáng- nak, — mondta. Majd elkomorodott: Azt hiszem, én is ilyen leszek... A nagy magányosságban, csendességben meghibbant az

elméje. Talán már én is hasonlítok Puszpáng- hoz?

Rám meresztette becsent, ravasz tekintetét a szegény Hoffi. Valóban, mintha a vén, siket Puszpáng lett volna az árnyék, amit Hoffmann el fog érni; aminthogy mindenki eléri az árnyékát, amikor lefekszik és meghal.

Az alkonyatból pedig este lön. A szél csakugyan kijött az erdőből és egyszerre hangok hallatszottak kívülről. A malom körül a kopasz jegenyék megmozdultak és beszélgettek siri hangokon. Egy ajtó csapódott és a folyosón mintha lépések közeledtek volna, amelyek alatt a padló nyikorgott. A lépések közeledtek, távolodtak és elmaradtak. Mintha valaki az ajtóig jött volna lopózkodva, de aztán meggondolta magát a rejtélyes látogató és végigfutott visszafelé a folyosón, kiszaladt a házból és elbújt újra az erdőben.

Hoffmann csendes, nesztelen lépésekkel járkált a szobában. A kezét hátrafonta és kimeresztett szemmel nézett a földre, mintha hallgatónak ama távoli hangokra, az elve- sző lépésekre figyelne, mintha az ajtóhoz akart volna ugrani, hogy felnyissa azt és kikiáltana a titokzatos vendégre, hogy lépjen be. Az éji szél sirt a ház körül. Az égen fekete felhők futottak és egyszerre megeredt az eső; és a hangok nesze megsokasodott. A fedélen, az ablakon, mindenütt kopogott valaki: csup, csup, csup... az eső. Közben a szél nagyokat sóhajtott.

A lépések a folyosón ismét közeledtek. Most az ajtó is megnyílt. A vén Puszpáng dugta be a fejét és tétovázva nézett végig rajtunk. Egyszerre elnevette magát:

— Hihi. A vacsora készen van.

Tárva hagyta az ajtót és nehézkesen dőcögött előre a folyosón, kezében gyertyát emelve.